REUZENINKTVIS STERFT IN WARM WATER

De reusachtige kraken (inktvissen) van de diepzee zijn nog nooit in hun natuurlijke omgeving waargenomen. Jammer, want het zijn indrukwekkende dieren. Dit klemt te meer omdat ze aan de oppervlakte altijd dood, of tenminste stervend,worden aangetroffen.

De vraag was altijd waarom deze dieren zich niet in leven konden houden in de bovenste waterlagen. Het antwoord hierop is onlangs gevonden door de Noorse zoöloog Ole Brix, die razendsnel bloedmonsters heeft genomen van een kraak die stervend in een fjord was aangespoeld.

Het blijkt dat het bloed van de reusachtige inktvis, Architeutis monachus, weinig zuurstof kan bevatten bij temperaturen die hoger zijn dan 7 graden Celsius. Een kraak leeft gewoonlijk bij 4 graden Celsius, terwijl het water aan het oppervlak gewoonlijk veel warmer is. De zuurstofcapaciteit van bloed, van welk dier ook afkomstig, is sterk afhankelijk van de temperatuur. De karakteristieken verschillen echter per soort. Uit de soort bloed valt meestal goed op te maken welke levenswijze een dier erop nahoudt.

In vergelijking met andere inktvissen is de reuzenkraak maar een sloom dier. De zuurstofafgifte gaat zeer geleidelijk. Hij is een slechte zwemmer, zodat men moet aannemen dat hij zijn prooidieren passief afwacht.

De hoge warmtegevoeligheid van het bloed maakt echter dat kraak sterft aan verstikking zodra hij in het warme water van de Golfstroom komt. Dit warme water bevindt zich in de bovenste 600 meter, zodat een kraak meestal dood aan de kusten van New Foundland en Noorwegen aanspoelt (Nature, 2 juni).

NRC, 16 juni '83

A.V.